

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
 Egész évre ..... 16 k.
 Negyedévre ..... 4 "
 Helyben házhoz hordva.
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 "
 Vidékre postán szállítva.
 Egész évre ..... 24 kor
 Negyedévre ..... 6 "
 Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
 napilap

Megjelenik minden nap, a hét 6. és
 Ünnepek utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-u. 8.
 A szerkesztőség kéziratok vissza-
 adására vagy megőrzésére nem
 vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó-
 hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 221. szám.

Nagyvárad. Csütörtök 1914 Szeptember 24.

A németek szárazon és vizen győznek

Az a borzalmas mérkőzés, a mely most a civilizációért küzdő magyar, német és osztrák, másfelől a királygyilkosok és szövetségeseik közt folyik, egymás után termi a legszebb diadalokat az igazságos ügy katonái számára. A mi seregeink Galiciában győzelmesen tartják vissza az orosz, a legnagyobb hadsereget, a mely valaha fegyverben állott. Ez alatt a németek mint valami vasgyűrű szoritják egyre összább a franciák és az angolok egész haderejét. Győznek szárazon és vizen, sőt közben arra is volt erejük, hogy Kelet-Poroszországból kiverjék a muszkát.

Az újabb eseményekről a következő tudósításaink szólnak:

A francia balszárny tönkre verve Százezer francia elesett.

Róma, szept. 23. (Tud. cenz. táv.) A M. T. I. jelenti: A „Tribuna“ szerint a Páris körüli harcokban a franciák százezer embert veszítettek. A németek az angolok és franciák támadását sikerrel visszaverték, s a balszárny teljesen meg van verve. **Verdun is sikerrel ostromolják a németek.** Párisban óriási az elkeseredés. Gallieni fogadta a munkássindikátus küldöttségét, miközben viharos jelenetek játszódtak le. **A forradalom kitörése a küszöbön áll.** Viviáni tanácskozott Gallienivel, hogy védelmezzék-e Páris. Viviáni azután visszautazott Bordeauxba.

A németek nyomulnak előre.

Budapest, szept. 23. (M. T. I.) A német haditudósítók jelentik, hogy a nagy harctéren a németek offenzívája állandóan előnyömul a francia hadállások ellen.

Bombázás a levegőből.

Düsseldorfból táviratozzák: A katonai hangártelep közelében ellenséges repülőgép jelent meg. Az ellenséges aviatikusok két bombát dobtak a hangárra, de célt tévesztettek. Kár nincsen, csak ablakok törtek össze a robbanás erejétől.

A reimsi dóm bombázása.

Budapest, szept. 22. (M. T. I.) Az entente hatalmak fel akarták használni a né-

met hadsereggel szemben azt a tényt, hogy német csapatok megkezdték a történelmi és művészeti nevezetességű reimsi dóm bombázását.

A német hadvezetőség most megállapítja, hogy a reimsi dómot csak azért bombázták, mert **francia őrség tartózkodott benne** s mihelyt az eltávozott, a tüzérség **nyomban beszüntette a tüzelést.**

Borzalmas ütközet a tenger alatt.

Londonban szeptember 22-én este 9 órakor kiadott hivatalos kommuniké szerint a német tenger alatt járó naszádok az északi tengeren

az Aboukir, Hogue és Cressy angol cirkálókat elsüllyesztették.

A cirkálók legénységének nagyobb részét odasiető angol hadihajók és hollandi gőzösök mentették meg. A berlini félhivatalos lap szerint a német admirális ez eseményekről hivatalosan még nem adhat hírt, mert a tenger alatt járó naszádok a nagy távolság következtében ezideig még nem tettek jelentést. Más forrásokból vett hírek szerint a tengeri ütközet 22-én reggel 6 és 8 óra között Hook Van Hollandtól 20 tengeri mértföldnyire történt. Az Aboukirt előbb torpedó találta. A Flóra holland gőzös 287 megmentett tengerészt vett föl s Gmundenbe vitt. Az elsüllyesztett cirkálók 1900-ban épültek. Egyenkint 12200 tonnásak, felszerelve számos ágyúval Gépeik 21000 lóerősek, legénységük 755 ember.) (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Magyar és osztrák aknák pusztítása.

Budapest, szept. 23. (Cenz. táv.) Rómán át jelentik Anconából: **Maltánál egy három árbocos angol hajó, egy nappal később pedig egy torpedónaszád elsüllyedt. A hajók aknák áldozatai lettek, melyek az Adriai tengerből kerültek oda.**

Angol tengészek orosz hajókon.

Budapest, szept. 23. (Cenz. táv.) Konstantinápolyból jelentik: **Az itteni elbocsátott angol tengerészek parancsot kaptak, hogy induljanak Szebasztopolba az orosz flotta segítségére.**

Elsülyesztett angol gőzösök.

Berlin, szept. 23. (M. T. I.) Az Emden tisztjei beszélik, hogy e hó tizedikétől tizenegyedikéig elsülyesztették az Indus, Loo, Kabinga, Killin, Diplomat nevű angol gőzösöket, miután előbb a legénységet magukhoz vették.

Az angolok letartóztatták egyik attasénkat.

Trieszt, szept. 23. A M. T. I.-nek jelentik:

Hohenlohe Alfréd herceget, a montreali főkonzulátus attaséját az angol hatóság letartóztatta, azonban erélyes fellépésére szabadon engedték.

A gentleman angol király.

Budapest, szept. 23. (Tud. cenz. távirata.) A Wolf ügynökség jelenti: Megbízható helyről közlik, hogy az a hír, mintha György angol király Henrik porosz hercegnek julius vége felé azt a kijelentést tette volna, bármely formában történjék is, nem ránt kardot Németország ellen, semmi valóságot nem tartalmaz.

Vizsgálat egy angol altengernagy ellen.

Berlin, szept. 23. (M. T. I.) Az egész világot bámulatba ejtette annak idején a Goeben és Breslau nevű két német cirkálónak az ellenséges flotta elől való megmenekülése. Az ellenséges földközi tengeri flotta parancsnoka Troubridge altengernagy volt, akit most visszahívtak és vizsgálatot indítanak ellene a két német cirkáló megmenekülése miatt.

Német kitüntetés egy osztrák-magyar ezredesnek.

(M. T. I.) A német hadseregnek küzdő Langer ezredes, az osztrák-magyar motorágyu-üteg parancsnokát Vilmos császár a vaskeresztel tüntette ki.

Egy millió rubel hadizsákmány.

Budapest, szeptember 23. (Tud. cenz. táv.) Berlinből jelentik: Most derült ki, hogy a német csapatok még lefoglalták az oroszok utolsó postáját, melyben egy millió rubel készpénz is volt.

Oroszok besorozzák a törököket.

Budapest, szeptember 23. Mióta a török hadsereg megkezdte a mozgósítást, az orosz hadügyi kormány erőszakkal besorozza az Oroszországban élő török alattvalókat. Egy kormányzásban ezrekre megy a besorozott mohamedánok száma. A rostoki török főkonzul tiltakozását nem vették tudomásul.

Wilson nem közvetít a béke érdekében.

Budapest, szept. 23. Berlieni értesülés folytán a M. T. I. jelenti, hogy Wilson, az amerikai Egyesült Álla-

mok elnöke elhatározta, hogy csak akkor közvetít békét, ha felszólítják erre.

Illner pilóta lezuhant.

Budapest, szept. 23. Bécsből jelentik a M. T. I.-nak, hogy Illner pilóta szombaton

az asperni repülőtéren lezuhant, azonban teljesen sértetlen maradt.

Tisza Bécsben.

Budapest, szeptember 23. A M. T. I. jelenti: Tisza István gróf miniszterelnök Budapestről Bécsbe érkezett.

Véres tüntetések Portugáliában.

Budapest, szept. 23. (Tud. cenz. táv.) Lisszabonban és Oportóban nagy tüntetések voltak a drágaság ellen. Véres összeütközésekre került a sor, melyeknél több tüntető megsebesült. Számos embert letartóztattak. A vizsgálat a tüntetők ellen folyamatban van.

Az albán trónörökös sógora elesett.

Berlin, szept. 23. (M. T. I.) Schönburg Ottó herceg, az albán fejedelem sógora, Franciaországban az egyik ütközetben elesett.

Összehívják a román parlamentet.

Bukarest, szept. 23. (M. T. I.) A legutóbb tartott minisztertanács a helyzetre való tekintettel szükségesnek látta és elhatározta a román parlamentnek az összehívását.

Kína segítséget kér Amerikától Japán ellen.

Budapest, szept. 23. (M. T. I.) A No-voje Wremja értesülése szerint Kína integritásának az angol-japán szövetségessel szemben való megvédése érdekében Amerikától erélyes fellépést és segítséget kér.

Francia dum-dum lövedék a szerbeknél.

Budapest, szept. 23. (M. T. I.) A Pester Lloyd tudósítója jelenti, hogy katonáink a szerb elesett katonáknál dum dum lövegeket találtak, a melyekről kétségtelenül meg lehetett állapítani, hogy francia eredetűek.

Móricz Ernő balesete**Lemondott a gimnáziumi kórház vezetéséről.**

A nagyváradi sebesült katonák egyik legbuzgóbb kezelő orvosa dr. Móricz Ernő megyei főorvost súlyos baleset érte. A főorvos első volt azok között, akik az ideérkezett katonákat a nyugvó állomáson bekötötték.

Az első szállítmányok legnagyobb részét Móricz Ernő látta el kötéssel. Minden vonat érkezésénél ott volt és fáradtságot nem ismerő odaadással végezte szent kötelességét.

Mindössze pár napig végezhetett nagy munkáját a főorvos, mikor sajnálatos baleset érte. Egy sebesült kötözése alkalmával az egyik gaze, mellyel szemben a főorvos vére ellenszenvez, inficiálta. Ennek következtében mindkét kezén apró kiütések keletkeztek, melyek izgató természetüknél fogva igen nagy akadályt képeztek a további működésben. Ennek dacára tovább folytatta a sebesültek kötözését.

Időközben megkezdődött a sebesültek elhelyezése és Móricz Ernőt a gimnáziumban

levő tartalékkórházba neveztek ki főorvosnak. A főorvosra ekkor még nehezebb feladat hárult, amit azonban ép oly lelkiismeretesen látott el, mint előbb a nyugvóállomáson, pedig kezén a kiütések még mindig nem multak el teljesen.

A kimerítő munka, a rengeteg sebesült folytonos kötözése következtében a bal kezén egy kisebb kiütés helye valahogyan megsérült. A főorvos bár gondozta saját sebeit is, ennek dacára az inficiálás megtörtént. A súlyos bajjal tovább akarta folytatni munkáját, azonban tegnap reggel hirtelen annyira nagy láza keletkezett, úgy, hogy ágyba kellett feküdnie.

A mérgezés a bal karon van. Tegnap állandóan jeges borogatást kellett alkalmazni, hogy a már elhatalmasodott felszivódást megakadályozza.

Súlyos betegségére való tekintettel Móricz Ernő dr. főorvos tegnap le is mondott a gimnáziumi kórház vezetéséről. Lemondását írásban nyújtotta be, azonban nem fogadták el és csupán ideiglenesen helyettesítették.

Ha a felszivódást sikerül megakadályozni, illetve ha újabb komplikációk nem állanak be, lehetséges, hogy néhány nap múlva elhagyhatja a betegszobát a főorvos.

Nagyváradi Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Nagyvárad, Össi-tér.

Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlő-művek, gépjavító-műhely, műszaki-iroda.

Telefon 340. sz.

Az orosz tábor felett.

Magyar aviatikusok a harctéren. — Harminchétszer szállott fel golyózápör között. — Egy sebesült aviatikus elbeszélése.

Az ütközet sorsa a felderítés tökéletlenségétől függ. Egy jól felderített ellenséges csapatot úgy meglehet verni, hogy egyetlen ember sem menekül meg belőle. Éppen ezért rendkívül fontos szolgálatot tesznek azok a katonák, akiket felderítésre küldenek ki. Ezelőtt ezt a munkát a huszárok végezték, de mióta a levegőt is lefoglaltuk magunknak, a repülőgépek, illetve a léghajók végzik. Mondanunk sem kell, hogy az aviatikus és a vele felszálló minden egyes esetben az életét kockáztatja. Amint ugyanis a tábor felett megpillantják a katonák az ellenséges repülőgépet, vagy léghajót, ezer meg ezer fegyver mered az égnek és a golyók záporát küldik felfelé. Puskával csak nagy ritkán találják el a gépet, vagy a vakmerő embereket, ellenben ágyúval, shrapnellal sokkal könnyebben.

A jelen háború minden ellenséges csapata fel van szerelve léghajóval és repülőgéppel ütközetek előtt és alatt. Sok monoplán, biplán és gázzal töltött léggömb száll ezer meg ezer méter magasságra és rövid idő múlva ha nem lőtték le visszatér rendkívül fontos adatokkal, felvételekkel.

Természetes a magyar-osztrák hadsereg is, el van látva ilyen alkalmatosságokkal és bátor, önfeláldozó szakemberekkel. Egy aviatikus hadnagy, aki a levegőben 800 méter magasságban az orosz tábor felett sebesült meg, igen érdekes részleteket beszélt el a modern felderítésről és különösen a vele járó izgalmakról és veszélyekről.

A háború alatt, a míg meg nem sebesültem, harminchétszer szálltam fel a repülőgéppemmel. Mindannyiszor felderítő szolgálatot végeztem és mindannyiszor a legesudálatosabb módon menekültem meg a haláltól, míg végre egy srappell darab felhasította a combomat.

Nagyszerű érzés az, amikor a parancsot megkapja az ember, beül a nyeregbe, és a propeller zugása között lassan felemelkedik. Egyre feljebb, amíg a magasság mérő el nem éri a 800 métert.

Csak ebben a magasságban indulunk az ellenség felé. Egy embert természetesen nem lehet észre venni ilyen távolságból, de tömegeket és különösen a tömeg muzdulatait pompásan láthatjuk. 800 méter pedig még nem elég magas. Ide felhord a puská és az ágyú és a repülőgép is jó célpont. Az emelkedést egyre megtartjuk és csak 1800, 2000 méternél kezd működni a speciálisan erre a célra készített fényképező masinát.

Pár percig tart a felvétel, aztán vissza térünk és a lemezek előhívása után ott van a vezetőség előtt az ellenséges csapatok állása egészen pontosan.

Legtöbben azért szeretjük ezt a nagyon nehéz szolgálatot, mert óriási szolgálatot teszünk vele és mert *veszéllyel jár*. Jó az kérem, amikor az ember szembe néz a halállal és a mikor látjuk, hogy nem bír velünk, nagyot kacagva hátat fordítunk neki. Egyszer egy egész ezred minden katonája lőtt ránk. Borzalmas melódiát fütyültek a golyók, az ezer meg ezer golyó, de még gépem farkát sem találták el. Azután az ágyuk küldték üdvözléseiket. Ötven, hatvan méternyire robbantak a srappellek és gránátok. Nem volt nekünk itélve egy darabka sem belőlük, egyik sem talált.

A hideg vér, a nemtörődomség a teljes elszántság szükséges és ha ezek megvannak rendkívül fontos adatokat hozhat az ember az ilyen veszélyes kirándulásokról.

Megsebesülésére vonatkozólag a következőket mondta el a hadnagy:

Délután 5 óra tájban, mikor már alkonyodni kezd szálltam fel. Péntek volt és mert az előző harminchat felszállásom közül egy sem történt pénteki napon félig komolyan, de inkább viccelve így szóltam a százados urhoz: *Ma még pechem lesz és lelőnek*. Már végrendelkezni akartam, de a százados ur megveregette a vállamat és biztatott, menjek, mert sürgős a dolog. Természetesen felszálltam volna akkor is, ha egész bizonyosan tudtam volna, hogy agyonlőnek. A rám bízott feladatot csak a földhöz közel, mintegy 750 méter magasságban oldhattam meg, mert mint mondtam alkonyodott már. Egy rengeteg orosz táborhoz értem és láttam, hogy amint észrevettek, nagy lőtás futás keletkezik. Apró füstfelhők, majd halk ropogás. Lovasok nyargaltak. Aztán óriási robbanás. Ágyuból löttek. Távesövmel egészen jól láttam a nagy ijedtséget. Félték, hogy nem tudnak ártalmatlanná tenni, mint ahogy eddig egyetlen magyar repülőgépet sem fogtak el. Egyszerre hét ágyuból küldték felém a srappell erőt. Muszáj volt felfelé emelkedni, meg a légnyomás veszélyesebb mindenféle fegyvernél. Alig értem azonban 150 méterrel feljebb, éreztem, hogy valami megütötte a combomat. Egy srappell darab volt. A gépem is megsérült, de nem szálltam le, hanem megfordultam a magyar tábor felé.

Egyszerre megállott a propeller és a gép zuhant lefelé. Ilyenkor csak egy mód van a menekülésre: a siklórepülés. Így is szálltam le, de mielőtt a földet érte volna a monoplán kereke elájultam. Rengeteg vért vesztettem. A feladatot azonban megoldottam úgy, hogy az oroszok még az nap este kénytelenek voltak vissza vonulni, új hadállásokat elfoglalni, ami alatt persze mi is elvé-

gezhetjük azt a mozdulatot, amire szükségünk volt.

A mi repülőgépeink olyan színűek, hogy derült és esős időben a legminimálisabb célpontot szolgáltatójuk.

Sajnálom, hogy megsebesültem. Nem azért mintha félnék a haláltól, vagy a fájdalomtól, hanem azért mert 50 felszállást akartam csinálni. Ötvenszer akartam megbosszantani a muszkákat, de csak 37-szer sikerült. Ezért fáj a sebesülésem! De vissza megyek és akkor! . . .

Az államsegélyek kiosztása.

A hadba vonult katonák itthon maradt családjai részére törvényben megállapított államsegély napi összege nem valami sok, mégis óriási összeget fizet ki e címen az állampénztár.

Nagyváradon már egy hét óta állítják ki és osztják szét azokat a kis könyvecskéket, amelyekkel az államsegély félhavi szinten felvehető.

Az összeírás alapján turnusokba osztva hívják fel az államsegélyre jogosultakat, mégis naponként valósággal tolongás van a polgármesteri hivatal folyosóján. Asszonyok, gyermekek százai várják, míg bejuthatnak a kis könyvecskéért, mely most minden reménységük, hogy megmenti őket az éhségtől, a hidegtől, a közeledő tél nyomorúságitól.

A megállapított napi államsegélyt visszamenőleg attól az időtől kapják amely napon családfenntartójuk a hadba vonult s így most egyik-másik család nagyobb összeget kap kézhez. Az államsegély összege 30 koronától 90 koronáig váltakozik ezuttal.

A polgármester újabbán a következőket hívja fel a könyvecské átételére:

Felhivom: Varga Ferencné, Klausner Adolfné, Ancsel Manóné, Judakovics Judáné, özv. Deák Imréné, Harag Zsigmondné, Fülöp Antalné, özv. Fekete Sándorné, Györgyes Miklósné, Szabó Péterné, Megyesi Imréné, Vasadi Imréné, Eperjesi Mihályné, Fischer Lipót, Farkas Sándorné, Klein Benjáminné, Bundik Zsigmondné, Fried Mórné, Fábíán Zsigmondné, Arany Józsefné, Kosztán Jánosné, Metrik Péterné, Pintér Jánosné, Poyvár Jánosné, Papp Jánosné, Kiss Gézáné Julianna, Fehér Istvánné, Foris Mihályné, Porteleki László, Nagy Istvánné, Berec Ferencné, Ellenés Péterné, Borsos Antalné, Erdélyi Jánosné, Gogan Györgyné, Turbucz Mária, Keresztesi Károlyné, özv. Weisz Gáborné, Szirmay Lajosné, Acél Salamonné, Szabó Ferencné, Róth Sámuelné, Tornyi Mihályné, Huvé Lajosné, Bernácsik Józsefné, Mandel Ferencné, Hergyan Péterné, Dombi Józsefné, Schiff Lajosné, Ignác Györgyné, Császár Gyuláné, Salamon Nátánné, Csányi Istvánné, Bátor Jánosné, Lósonczy Bertalanné, Stern Lipótné, Kohn Ferencné, özv. Szabó Jánosné, Scher Zakariás Beöthy Odön-utca 74. Csáti Jenő, özv. Tóth Sándorné, Szabó Béláné, Mészáros Károlyné, Goldstein Andorné, Storer Béláné, Goldstein Sámuelné, Fésüs Lajosné, Jakab Mendelné, Halász Károlyné, Jova Gáborné, Betman Ignácné, Brád Józsefné, Manák Fe-

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyisintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

renéné, Hoffmann Miklósné, Tar Sándorné, Szász Mihályné, Paneth Mózesné, öz. Os-váth Sándorné, Ungár Józsefné, Dávid Lá-zárné, Sahac Emilné, Feké Sándorné, Ecsedi Józsefné, Vársutz Gyuláné, Kaszás Jánosné, Dávidovits Lipótné, Katona Albertné, Stole Samuné, Szabó Demeterné, Likover Hen-rikné, Leitmann Gáborné, Dávidovits Jó-zsefné, Tomcsányi Jánosné, Kompán Lajosné, Papp Jánosné, Daru utca 3. szám, öz. Ba-lázs Andrásné, Sellermann Edéné, Kohn Salamonné, Otlacsik Jánosné, Kiss Imréné Gilányi-u. 38, Ványa Jánosné, Dobai Mó-zesné, Kiss Gergelyné, Horváth Róza, Kara-kas Gyuláné, Szücs Györgyné, Jónás Péterné, Schwimmer Sándorné, Domján Gyuláné, Tóth Lászlóné, Simon Imréné, Szabó Béláné, Perek Pálné, Rózsa Kálmáné, Lindenfeld Sándorné, Lovas Ferencné, Mitolai Bálintné, Hermann Dávidné, öz. Tokaji Mojszáné, Zerge Virágné, öz. Marozsán Miklósné, Weiszmann Mártonné, Kórodi Imréné, Iván Jánosné, Brád Györgyné, Ornstein Dávidné, Nagy Károlyné, Spitz Gyuláné, Furkó Fe-rencné, Szatmarián Jakabné, Hule Mihályné, Kapos Ferencné, Kovács Károlyné, Weinstock Mórné, Nagy Gyuláné, Berkovits Lipótné, Repkő Jenőné, Demján Györgyné, Szabó Lajosné, Dombi Albertné, Demjén Józsefné, Veres Györgyné, Branz Demeterné, Nagy Józsefné, Piros Imréné, Matus Lászlóné, Gonda Ist-vánné, Sárosi Istvánné, Imre Károlyné, Rác Istvánné, Bruszt Dezsőné, Kohn Ig-nácné, Simon Lászlóné, Bundik Istvánné, B. Szabó Sándorné, Szücs Gyuláné, László Dezsőné, Tóth Károlyné, Varga S. né, Geréb Antalné, Kreez Györgyné, Orosz Sándorné, Kovács Béláné, Koszta Simonné, Tőkés Bálintné, Erős Péterné, öz. Oláh Lászlóné, Jakab Mihályné, Bene Sándorné, Véczel Jánosné, Kósa Lajosné, Kóti Györgyné, Tatár Istvánné, Zsiga Ferencné, Mojsze Miklósné, Rob Tivadarné, öz. Szakács Já-nosné, Gaál Antalné, Bomboj Jánosné, Nagy Józsefné, Máthé Istvánné, Kirce Györgyné, Kocsis Mártonné, Dobozi J.-né Szegedi M.-né, Németi Mihályné, Bánk Györgyné, Magyar Sándorné, Tóth Lajosné, Török Lajosné, Mária Ferencné, Rotschild Arnoldné, Juhász La-josné, Szabó Zsigmondné, Mónus Károlyné, Jankovits Julianna, Pap Róza, Mózes Imréné, Fridlender Izraelné, Gerő Mórné, Magyar Jánosné, Balázs Lajosné, Laci Jánosné, Ma-gyar Józsefné, Csöke Gézáné, Nasch Mayerné, Kiss Gyuláné, Kemény Zsigmondné, Spitzer Mórné, Mezei Miksáné, Konyián Istvánné, Friedmann Károlyné, Boros Lajosné, Ötvös Jenőné, Ohlbaum Ferenc, Balog Sándorné, öz. Tripis Dánielné, Grünwald Pálné, öz. Berger Albertné, Dienes Kálmáné, Kovács Gyuláné, Roszfiel Józsefné, Végh Sándorné, Luczás Julia, öz. Ádám Józsefné, Matyi Mihályné, Szücs Ferencné, öz. Szilágyi Fe-rencné, Guj Eliásné, Andor Demeterné, Mo-rok Lászlóné, öz. Sere Lajosné, Kebó Jánosné Lunka Hendre Józsefné, Friedmann Jenőné, Gutfried Izidor, Hancz Istvánné, Kulesiszki Ferencné, Bakos Miklósné, Tari Margit, Csa-nak Jánosné, Jenei Lajosné, Bogdán Györgyné, Aranyi Gergelyné, Nemezc Józsefné, öz. Rádlér Ágostonné, Róz Abrahámné, Szilágyi Jánosné, Rosek Zsuzsanna, Szöke Istvánné, Homok Jánosné, Góz Sándorné, Buzás Mik-lósné, Dengelegi Arminné, Weinberger Edéné, Krausz Izidorné, Jakab Zsuzsanna, Szilágyi Róza, Grósz Menyhért, Elek Istvánné, Laka-tos Mihályné, Oláh Józsefné, Kiss Imréné, Asztalos Józsefné, Horváth Gergelyné, Lu-kács Bálint, Tornyi Mihály, öz. Badai Lászlóné, Fábrián Györgyné, Bak Gergelyné, Kozma Jánosné, Tóth Mihályné, Balog La-josné, Sándor Zsigáné, Nagy Lajosné, Hamza Jánosné, Kónya Károlyné, Bodnár Jánosné, Lukács Józsefné, Varga Sándorné, Pap Róza, Kovács Sándorné, Pápa Elek, Veres Mihályné, Szabó Józsefné, Barta Béláné, Fischer S.-né, Slop Lajosné, Czika Béláné, öz. Hoffmann Ferencné, Zöldi Gáborné, öz. Bongó Ká-rolyné, Szöke Jánosné, Blum Mórné, Kun Bertalanné, Weisz Andorné, Gidáli Manóné, Lefkovits Bernátné, Rosenblath Józsefné,

Schwarz Hermanné, Kiss Ferencné, öz. Gubányi Alajosné, Szász Ferencné, Móka Lászlóné, Pikó Mihályné, Samási Gyuláné, Oláh Sándorné, Papp Andrásné, Koszta Lá-zárné, Gara Józsefné, Zsugye Iszpiné, Grán Gyuláné, Nagy Istvánné, Sulde Béláné, Or-bán Tógyerné, Imre Imréné, Illés Józsefné, Bagi Zsuzsanna, Klein Gerzsonné nagy-váradai lakosokat, hogy államsegély fizetési könyvecskék átvétele végett a polgármes-teri hivatalnál jelentkezzenek. 1914. szept-ember 24. délelőtt fél 9 órakor. Rimler Ká-roly, polgármester.

Három napig orosz fogságban.

Az orosz harcmodor. — Egy sikerült csel. — Az oroszok kezei közt. — Megmenekülés.

*

Tegnap két sebesültelem beszélgettem. Annyira jobban vannak már mindketten, hogy odahaza vannak és csak üdülnék s az általuk átélte események oly messze mult-ban vannak már e naptól — hisz? most minden perc mérföld léptekkel halad — hogy igazán nincs okunk a tartózkodásra. Az egyik hazatért vitéz Péter Ferenc nagy-károlyi lakos, aki néhány napja van Vára-don, másik Szüts János telegdi ember, aki szintén mint lábbadozó jár a városban és falujában. Ketten két külön ezrednél szol-gáltak, de elbeszéléseik annyira egybevág-nak, mintha egymás mellett állották volna a harc hevét. Egymás szavát megerősítik, holott sohasem látták egymást.

A muszka katona kétféle — mondja Péter Ferenc, aki paraszt fiú létére szakasz-vezető lett a csatamezőn — gyámoltalan, meg kitűnő. Emezek a tüzerek, amazok a többiek mind. A tüzereket ugyan csak hír-ből ismerem, de a többieket magam láttam. Sokan vannak, de igazán elhíhetetlenek. Ké-rem szépen, nem mernek fedetlen helyről löni. Mindig fedett állásba húzódnak s anél-kül még ha százszor többen volnának is, visszavonulnak. Asnak olyan árkokat, hogy az egész ember állva, térdelve elbukik benne s úgy lövöldöznek a vak világba.

Megmondják neki, hogy mekkora a tá-volság, ők a hónuk alá fogják puskájukat s igyekeznek olyan távolságba löni. En láttam ezt, mikor mint fogoly közöttük voltam. Mint az eső, mint a felhő úgy száll a sok orosz golyó, de néha száz és száz méterekkel elöttünk vagy mögöttünk esik le. Igazán csak vakzerenese nekik, ha közülünk valaki megsebesül.

— Bezzeg mi nem pazarolunk annyi tenger golyót. Nem dicsekvésként mondom, de a mi katonáink kitűnően lönek. Vadászok-tól hallottam, (hogy hol, alább kiderül) hogy ha egy nap 100—140 töltést kilövének, abból a vadászok 90—130 esetben, mi pedig há-romnegyed részben találunk. Nem is győz-nők másképp, uram azt a fűszályni népet; pedig győzünk.

— Komarovnál volt egy nagy csatánk. Napok hosszat állandóan tűzben voltunk. Volt nap, mikor kora reggeltől késő éjjelig, tizenkilenc álló óráig nem állottak meg a fegyvereink. Lehetetlen az ilyen hareról csak akár mit is mondani. Először csak rendben szépen megyen, de azután már csak azzal törődünk, hogy a löszer meglegyen s bizony egy nagy nap végére úgy el kerülhet az ember a csapatjától, mintha sose lett volna velük. Így kerültem én is be egy vadász csapat közé. De hátát adok az Istennek, hogy közéjük kerültem.

— Egy erdőben voltunk. Reggelre virrad-tan pihenve, töltéssel jól ellátva vártuk mi lesz. Mintha mindent jól sejtettünk volna. Másodnapja volt már, hogy a magunk ke-zére dolgoztunk. Hatalmas orosz sereg vo-nult szembe velünk. Nem sejtették, hogy ott vagyunk az erdőben. Mi pompás lesben

vártuk őket. Vagy huszszor annyian voltak, mint mi. És még messze más oldalról is mozgott a föld feketesége. Egyszerre meg-éreztek, hogy itt valami nagyot akarnak az oroszok. Bevártuk őket jó százötven lépésre. És ekkor mi pár százan sortüzet adtunk. Egyet, kettőt, hármat, . . . tizet. Istenem, ahogy hullott, pusztult az a sereg. Eskü-szöm, hogy én magam ötöt löttem halálra, amit biztosan láttam. Mint a veszett csorda vissza! vissza! menekültek hanyathomlok, ordítva. Mi utánuk; akkor kétszáz foglyot ejtettünk. De tovább nem üldöztük őket, mert maguk az orosz foglyok mondták, hogy tulabb nagy ellenség vár reánk.

— Itt sebesültem meg. Mieink vissza- vonultak, győzelemmel, de mi ott maradtunk néhányan sebesültek az orosz halottak kö-zött. Csak így lehet, hogy nem vettek észre bennünket. Délután jöttek az oroszok, akiket úgy megtizedeltünk. Mieink már nem vol-tak s minket sebesülteket, ötlönket, össze-szedtek, úgy nyomultak előre velünk együtt.

— Egy gyártelepen egy óriás raktárban halmoztak fel bennünket orosz sebesülteik-vel vegyest. Három napig voltunk itt mi öten az oroszok foglya. Egy gyöngye sebesült orosz vigyázott reánk. Valami jól éltünk rabhoz képest, amit vártunk. Sebeinket ugyan nem kötötték be, de nem is voltak azok sulyosak, jó volt a magunk kötése is. A három napon mindig azt kaptuk, amit az orosz be-tegek és katonák egyaránt kapnak: reggel egy boros pohárnyi pálinkát s egy egész orosz, négyszögletes prófontot kaptunk. A pálinka bűdös volt ugyan, a kenyér fekete, de hát kaptunk. S ők is azt ettek, legfeljebb ami répát, zöldséget, kukoricát összetudtak harácsolni innen-onnan. Mi öten jól elmulat-tunk rajtuk, mert volt közöttünk egy vend fiú, aki úgy ahogy tudott magyarul is, né-metül is, unalmunkban egymás dolgait me-séltük el egymásnak.

— De nem sokáig unatkoztunk. Negyed- napon iszonyu ágyutüze riadtunk fel mind-nyájan. Mi azonnal megismertük a mi ked-veiseink szavát, de nem árultuk el örömmün- ket. Azonban felesleges volt a titkolózás: az oroszok ügyet se vetettek reánk. Kipkedtek- kapkodtak, majd egy óra mulva futott, aki birt. Itt hagyták mindenüket, a pálinkás tar-tályokat, a sok fekete prófontot is, bennün- ket és az ő sok sebesültjüket. Aki szaladni tudott, csak arra gondolt, hogy a bőrét el- vigye. Puska, töltény, minden ott maradt. Rettentően félnek a magyar fogságtól az oroszok, azt hiszik, ott is oly félelmetesek vagyunk, mint a csatában. A mi csapataink diadallal vonultak be a gyártelepre s most itt vagyok. (Oo.)

A belényesi sebesültek.

Zaklatják a sebesülteket.

A sebesültek közt sokan vannak olya-nok, akiknek kezelése házi ápolás mellett is lehetséges és akiket 4—5—6 hétre a katona-ság hivatalból szabadsággal. Ez két szempont-ból is helyes.

A könnyebben sebesült katona családja körében van, ahol a gyógyulás is könnyeb-ben megy, de meg lényeges azért is, mert az ilyen sebesült helyét sulyosabb és pedig olyan sérült foglalja el, aki oda haza az or- vos hiány miatt nem tudná gyógykezeltetni magát.

A tulajdonképeni háziápolás részben üdülés is, amit a katona felsőbb parancsra kapott szabadsággalással kap meg. És mégis most Belényesből kapjuk a panaszt, hogy ott az odaérkező sebesültek valóságos zak-latásnak vannak kitéve a vasut részéről. A környékbeli sebesült katonáknak ugyanis ki van adva, hogy bizonyos időközökben Be-

lányesbe utazzanak, ahol a kórházban be-kötözik sebeiket.

A katonai hatóságok elindulás előtt azt a parancsot adják a sebesülteknek, hogy díjtalanul használják a vasutakat, ami természetesen is. Elvégre ennyit megérdemelnék a szerencsétlen hősök, akik a csatatéren nem egy vasuti jegy értékű vért áldoztak. És mégis mikor a belényesi állomásra megérkeznek, kellemetlen zaklatásnak vannak kitéve. Más helyen élelemmel, üdítő italokkal várják őket. Belényesben csak úgy le nem tartóztatják a szerencsétleneket.

A kocsiokból kihurcolják őket az állomásfőnök elé, ahol jegyzőkönyveket vesznek fel velük, visszatartják, ott ácsorogtatják az átlótt lábú katonákat, egyszóval úgy bánnak velük, ami nem méltó egyik félhez sem.

A közönség, mely minden vonat érkezése elé kimegy a pályaudvarra, nagy megütközéssel látja ezeket a megismétlődő zaklatásokat. Lehetséges, hogy a vasuti tisztikar azért jár el ily szigorú bürokráciával, mert talán nem kapott errenézve külön értesítést, azonban mégis más módon is meg lehetne oldani ezt a sok fájdalomba kerülő kérdést. Hiszen arról van szó, hogy mindenki úgy és ott segítse elő a hazát védő, a hazáért harcoló katonák sorsát, ahol tudja. Oroszországban bizonyára másként van, mint Belényesben.

Belényessel kapcsolatosan említjük meg, hogy az ottani kórház szintén be van rendezve a sebesültek befogadására. De mert eddig nem volt elegendő ápoló, nem szállítottak oda sebesülteket. Most, mint értesülünk, szombaton nyer befejezést az önkéntes ápolónői tanfolyam és akkor minden kelléke meg lesz a kórháznak.

Az ápolónői tanfolyamon a belényesi intelligencia 15 női tagja vett részt.

Uri fehérnemű, «FOWNES» keztü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

A társadalom áldozatkészsége.

Aranyat—Vasért.

Az Aranyat—vasért cím alatt megindított mozgalom különösen a hölgyeknél talál élénk és öröndetes visszhangra. Minden nap tömegesen keresik fel a városházán a főispáni hivatalt, ahol dr. Sass Elemér főispáni titkár alig győzi lajstomozni és nyugtázni a beérkező arany és ezüst tárgyakat.

Dr. Miskolczy Ferencné főispánné kezdeményezésére pedig Biharmegyében buzgólkodnak a hölgyek a nemes eszme sikere érdekében s a fősolgabírókhoz küldik be az arany- és ezüst tárgyakat a Vörös-Kereszt javára.

Nagyvárad városához újabban a következő adományok érkeztek be az Aranyat—vasért mozgalom címén:

Dr. Cz. V. egy ezüstlánc, két ezüst ceruzatartó, egy arany sziv. Palóczy Lili két pár aranyfüggő, egy aranygyűrű, egy aranygomb. Schenker Mihály három arany-

gyűrű. Dr. Tóth Mihály egy aranygyűrű, egy aranykereszt, hét ezüstpénz, egy ezüst medál, arany töredék. P. P. egy aranylánc. Hönig Ezsike egy aranygyűrű, egy ezüst kartóttós óra. Vértés Rózsi egy aranygyűrű. Bíró Márkné egy aranygyűrű. Lőrinc Mórné és Blanka három aranygyűrű, egy ezüstfüggő, két aranyfüggő. Abrahamovics Terike egy aranygyűrű és két korona készpénz. Dr. Nagy Ignác egy aranygyűrű. Jung Margit két aranygyűrű. Jung Erzsike két aranygyűrű. Goldburg Ferencné három aranygyűrű. Erdélyi Ilonka egy pár aranyfüggő. Révész Gizella egy aranygyűrű, három ezüstsuszú, egy ezüstlánc. Grósz Sámuel egy aranyóra, három aranygyűrű, két aranyfüggő. Gratzler Lajosné egy aranylánc zsuzsuval, egy aranygyűrű, egy aranytű, két aranyfüggő. Bali Istvánné egy ötkarikás aranygyűrű. Krasznai Margit egy pár aranyfüggő. Poszpisch Gézáné egy pár aranyfüggő, egy ezüst bross. Sulyok Istvánné egy aranygyűrű, egy ezüstgyűrű, egy ezüstlánc, egy ezüst karkötő, egy ezüstérem és ezüsttöredék. Dr. Várnai Ferencné egy aranyóralánc. Sulyok Gizella és Ilonka egy aranykézélgomb, négy aranygyűrű, egy arany-sziv, négy aranyfüggő, egy ezüst karkötő, egy aranygomb, aranytöredék. Poyvár Jenőné egy arany medallion, két ezüstérem. Pro Patria egy aranygyűrű, egy törött aranygyűrű, egy aranyfüggő, három aranyzsuzsu, egy ezüst karkötő, aranytöredék. Pelle Mária egy aranygyűrű. Szolga Sándorné egy aranygyűrű.

Biharmegyében

pedig a béli és belényesi járásból a következők küldtek be vasgyűrűért aranytárgyakat az illetékes fősolgabírókhoz:

A béli járásban adakoztak:
Özv. Munkácsy Józsefné karika gyűrű, Farkas Elek egy aranygyűrű, Gönczy Józsefné karika gyűrű, Deutsch Hermina karika gyűrű, Buder Nádonné 1 karika gyűrű, 1 óra csüngő, Ertsey Gézáné karperec, 3 drb gyűrű, 1 pár fülbevaló. Szabó Étus aranygyűrű. Lukács Ferenc aranygyűrű. Tóth Lajosné 1 drb fülbevaló. Fischer Lajosné 1 pár fülbevaló, Jankó Mihályné 1 karika gyűrű, 1 aranygyűrű. Werner Gizus aranygyűrű. Salamon Hermanné 1 drb fülbevaló, 1 drb törött mellű. Kalmár N. né 1 drb fülbevaló. Végh Szeréna karika gyűrű. Maár Jánosné fülbevaló. Kohn Ella aranygyűrű. Gerő Rózsi karperec. Fischer Helén aranygyűrű. Lepkovics Gyuláné 1 pár fülbevaló. Kovács Béláné és Ilonka 1 pár fülbevaló, 2 gyűrű. Sütő Annuska gyűrű. Vértés Miklósné 1 drb gyűrű, 1 drb fülbevaló. Barthos Gáborné aranygyűrű. Fuchs Emma arany mellű. Lipkovits Ella fülbevaló. Fekér Andor egy drb 10 koronás arany. Kohn Róza karika gyűrű. Kohn Albert aranygyűrű. Hanár Jánosné egy drb 10 koronás arany.

A belényesi járásban a következők adakoztak; Bottyán Pál 1 drb jegygyűrű, Bottyán Pálné 1 drb jegygyűrű. Goldhammer Emma 1 drb aranygyűrű. Kohn Irénke 1 drb aranymedál. Pavlovits Istvánné 1 drb aranygyűrű. Simon Károlyné 2 drb aranygyűrű és 3 drb ezüst törmelék. Toma Pirooska 2 drb aranygyűrű. Klintók Irénke 2 drb aranygyűrű. Eisler Kálmánné 1 drb aranygyűrű, 1 aranyzsuzsu, 3 drb aranytörmelék és 1 drb ezüstkanál. Mező Károlyné 1 drb aranygyűrű. Dr. Büder Józsefné 1 drb arany női nyaklánc. Goldberger Etelka 1 drb aranygyűrű és 2 drb arany töredék. Pataki Gizella 1 drb aranygyűrű. Pataki Annuska 1 drb aranygyűrű. Lollok Andorné aranybross. Lollok Andor 1 drb aranygyűrű, egy arany-sziv. Morschl Jánosné 1 drb aranygyűrű és 1 drb ezüst karkötő. Sumi Mariska 1 drb aranygyűrű. Birek Mártonné 1 drb aranygyűrű. Grósz Mórné 1 drb aranygyűrű. Grósz Irma 1 drb aranygyűrű. Kolbusz Mártonné 1 drb aranygyűrű. Dr. Középegy Dezsóné 1 drb aranygyűrű. Doma Károlyné 2 drb aranyfülbévaló és 1 drb aranygyűrű. Doma

Károly 1 drb aranygyűrű. Csekei Vas Andorné 1 drb aranygyűrű. Baros Péter 1 drb aranygyűrű. Grósz Ignác 2 drb aranygyűrű. Dr. Büder Ferenc 25 kor. készpénz. Tamásfalvy Thury Ignác 1 drb aranymedall, 1 drb cs. és kir. vert arany füllel, 1 drb gyűrű, egy aranyfülbévaló és 1 drb aranylánc. Zih Károly 1 drb aranykarkötő. P. Kostka Gézáné 1 drb aranygyűrű. Ertsey Kálmánné 2 drb aranygyűrű.

Tegnap Komzisk Alajosné, a Félxfürdő bérlőjének felesége küldött 100 koronát dr. Miskolczy Ferencnéhez a hadbavonult katonák meleg ruhával való ellátására.

Ujabban a katonák részére hősapkákat, esuklyomelegítőt és hasmelegítőt a következők küldtek dr. Miskolczy Ferencnéhez: Személyi Kálmánné igazgatóné, Ipolyi-Keller Gyuláné, Fássy Lajosné, Belezny Antalné igazgatóné, Szántó Dezsóné, Kohn Dávidné, Róth Mórné, Schwartz Gyuláné, (Gyapoly). Krausz Zoltánné, Benes Erzsike, Veisz Vilmosné, Balogh Árpádné, Róz Simonné, dr. Adorján Emilné, Móriéz Pálné, Szunyogh Lászlóné, Sarkadi Lajosné, Móriéz Sárika, Móriéz Boriska, Lakos Istvánné, özv. Weinberger Jakabné, dr. Istvánffy Istvánné, Istvánffy Magda, Istvánffy Lili, Jerzsák Istvánné, Iványi Istvánné, Magyary Endréné, özv. Krausz Simonné, (Feketebátor) dr. Lővi Józsefné, dr. Timár Miksáné, Flegmann Arminné, Lőrincz Mórné, dr. Konrad Jenőné, önkéntes ápolónő tanítványai, Kis Andrásné.

Adományok a szegény családok részére.

A hadbavonultak családjai részére is napról-napra érkeznek be a polgármesteri hivatalhoz adományok. Ujabban következők adakoztak:

Kaczián Károly Hofbauer Pál édesanyja elhunyt alkalmából koszoru megváltás címén 7, Hraniczky Károly 10, Kiss Jozefa 3-04, Weisz Editke gyűjtése: Weisz Kálmán 5, Oláh György, Bőzsi néni és a bácsi 1—1, N. N., Balogh Gyurika, Lujza néni —50—50, Mici, Sanyi, Klári, Annus, Adélka, Magdus, Lili, Médi, Frédi, Köhn Ilona, Jenő, Ilonka, Gyula, Magduska, Lacika, Weisz Klárika, N. N. —20—20, Weisz Péter —70, összesen 12. Kározius Lukréczia gyűjtése: Olvashatatlán —30, G. B., D. G., Gábor, N. N., K. L., H. L., N. N., K. M., N. N., W. M. —10—10, N. N. —06, N. N. —05, Eckstein Gerő —02, összesen 153. Weimann József gyűjtése: Mencer Izsó, Egy valaki, N. N. 1—1, N. N. —60. özv. Sternberg M., Russ Anna Lotti —40—40, Jona Iri —30, Weinberger, Nagy Zsuzsanna, Birtalan Erzsike, Nagy Róza —20—20, Dezső Irma —10, összesen 6. Fekete László gyűjtése: Az Arany János-utca 4. sz. a. tartott gyermekszínház jövedelme 16, Spitzer 2, ifj. P. J., Báthoriné, Fekete Ferencz, N. N. 1—1, N. N., R. K., Lukács, X. Y., Fenyő István —50—50, N. N., Darvas Magda —40—40, N. N., N. N. —20—20, N. N., N. N. —10—10, összesen 25-90. Rosenfeld Margit gyűjtése: Schlesinger Lajos és neje 1, Grünfeld Gyula, Sági Gergelyné, N. N. 40—40 fill., Friedmann —30, Rothbart Lacika, N. N., H. M., N. N., Silbermann, Rosenzweig Jakab, N. N., D. L., Stern Vilmos, Schwarz M., Reis Mór, Wilkesz Izsák, Orosz Mihályné, András Péter, Bagdi Mihályné, Szláviné, Weisz Jakab, Bánk György, K. Pethő Ferenc, N. N. 20—20 fill., N. N., F. E., Grosz Sándor, N. N., Horváth József, ifj. Horváth József, Lénárt Jánosné, P. J., Berindán Togyerné, András János, I. B., Papp Bálint, özv. Nagy Lajosné, Goldstein Irma, Abraham Mórné, N. N., N. N., N. N., N. N. 10—10 fill., N. N. —8, Bakó Imre —6, összesen 8 kor. 64 fill. Rosenbaum Zoltán gyűjtése: Szilágyi Annus, Birtalan Erzsike 50—50 fill., Plachintár 40 fill., N. N., N. N., N. N., A. J., 20—20 fill., N. N., N. N., N. N., B. K., N. N., Madarasi Zsuzsika 10—10 fill., N. N., G. B. 6—6 fill., X. Y., 4 fill., N. A., R. Z. 2—2 fill. összesen 3 kor. 60 fill. Novák Irén gyűjtése: Tóthné 1, Bodogh Gyula, N. N., Horváth Sándor, N. N., Kurucz Gyuláné, Cseh Zsigmondné 40—40 fill., N. N., N. N., Fazekasné, N. Gy., 4-szer N. N., N. N., özv. Tóth Lajosné, Papp Istvánné, N. N., R. L. N. N. 20—20 fill., N. N., G. J., N. N., N. N., Schwarcné, Sámuel Feri, Kotrov Sára, 3-szor N. N., Grinwald Ignác, N. N., N. N., K. S., N. N. 10—10 fill. összesen 7 kor. 70 fill.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

..HIREK

A háboru hirszolgálat

Ezerszer több gondot és nagyobb körültekintést igényel, mint az újságírás a békeben. A sajtó feladata a nehéz időkben is fenntartani a közönség lelkében az egyensúlyt. Mert ezt a háborút nem néhány száz ezer katona vivja: vivjük azt mindnyájan, az egész magyar nemzet, melynek létét fenyegeti a pánszláv áradat előretörése.

Ebben a nemzeti harcban a

TISZÁNTÚL

nem változtatott sem meggyőződést, sem hangot, mint a hogy csodálkozva lehetett látni némelyik lapnál egyik napról a másikra a legalaposabb átalakulást. Keresztény és magyar álláspontunk csak megerősítést nyert ebben a nehéz időben, amikor beigazolódt, hogy

győzni csak Istenben bizó hazafiak tudnak.

A legnagyobb megpróbáltatás igazolta legfényesebben a mi elveink igaz és helyes voltát.

Az új negyedév kezdetén ehhez a tiszta magyar zászlóhoz kérjük a közönség támogatását. A

TISZÁNTÚL

a haretéri eseményekről

híven, gyorsan és igazán

tájékoztatja olvasóit. Nem üres reklámmal, azonos szöveggel kiadott első, második és harmadik „külön“-kiadásokkal, hanem legjobb forrásokból eredő megbízható tudósításokkal szolgáljuk a közönséget.

Összes előfizetőinket kérjük az előfizetés megújítására és a lap terjesztésére. Az előfizetési árak lapunk homlokán olvashatók.

A TISZÁNTÚL

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Igaz Ödön.

A mi vitéz honvédségünk egyik daliás főhadnagyról Igaz Ödön hősi eleséről mély részvétellel értesülünk. A kiváló képességű katonatiszt példás bátorsággal küzdött Galiciában a Rachin melletti ütközetben, hol súlyos sebet kapott. A Vörös-Kereszt kórházba, Budapestre szállították, hol veszélyes sebeit Lummitzer tanár megoperálta; azonban a gondos kezelés s gyöngéd ápolás sem tudta megmenteni. Az alig 25 éves ifjú honvédtiszt f. hó 21-én délután 3 órakor

visszaadta hős lelkét Teremtőjének. A műtét előtt buzgó áhitattal vette föl a szentségeket s halálos ágyához siető megtört édesanyját s nővéreit s maga vigasztalta. Temetése ma délután 4 órakor lesz a vasuti állomástól, honnan a váradoszi temetőben helyezik örök nyugalomra. Hősi lelkéért pénteken reggel 9 órakor lesz a szt. mise az olasz plébánia templomban. A családi gyászjelentés következő:

Alulírottak szomorodott szívvel tudatják minden rokon, ismerős és jóbarátaik nevében is, hogy a felejthetetlen, szeretett fiu, illetve testvér, sógor, rokon és barát Igaz Ödön m. kir. honvéd főhadnagy ki a Rachin ütközetben megsebesült, folyó hó 21-én délután 3 órakor, életének 26 ik évben Budapesten hősi halált szenvedett. A drága halott földi maradványai Nagyváradra szállítatnak és ott folyó hó 24-én délután 4 órakor fognak a vasuti állomáson a róm. kath. egyház szertartása szerint becsentelteni és az olasz sirkerben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig az olasz plébániatemplomban fog az egek Úrának bemutatni. Nagyvárad, 1914 szeptember hó 22-én Aldás és béke lengjen a korán elhunyt porai felett! Özv. Igaz Jánosné szül. Boronkay Mária n. nt anya. Igaz Szenka férj Glatz Aurélné. Igaz Károly, Igaz Ilona férj, Szepesi Lászlóné, Igaz Margit testvérei, Glatz Aurél, Igaz Károlyné szül. Klimó Gusztika, Szepesi László sógorok és sógornő. Boronkay Gyula mint nagybátyja, Boronkay Gyuláné szül. Zonda Elenóra nagynénje.

* Lemondott a székesegyházi plébániáról.

Konrády Lajos kassai prépost-kanonok, székesegyházi plébános lemondott a kassai plébániáról. Konrády Lajos nagy buzgalmu egyházi férj, aki kilenc hónapos plébánoskodása alatt új lendületre emelte a templom-kultuszt s a hívek lelki életére sok gondot fordított. Most a főpásztor felszólítja a káptalan tagjait, hogy ki akarja elnyerni a plébániát s ha egyik kanonok sem pályázik, a plébánosi állás betöltetlen marad míg egy kanonoki stallum megüresedik.

* **Népfelkelők jelentkezése.** A katonaugyosztály a nagyváradai népfelkelő parancsnokság megkeresésére felhívást bocsátott ki, hogy az 1888., 1889. és 1890. években született népfelkelők, azok akik soha nem teljesítettek katonai szolgálatot, vagy mint szolgálatra képtelenek el lettek bocsátva, holnap, pénteken reggel a Rákóczi-uton levő m. kir. 4. népfelkelő parancsnokságnál a törvényes következmények alatt jelentkezzenek. Az erre vonatkozó hirdetmény, amely bővebb felvilágosítást nyújt, lapunk mai hirdetései között található.

* A Földrajzi Intézet háborus térképei.

Nincs most népszerűbb tudomány a földrajznál. Mindenki térképpel foglalkozik, térképet olvas, térképet tanul, hogy tisztában legyen a jelenkor legnagyobb háborújának fordulataival. Ilyen körülmények közt nagy hálára kötelezte a Magyar Földrajzi Intézet az egész magyar közönséget, mikor a háboru különféle színhelyeiről megbízható, olcsó és jó térképet adott ki. Megjelent a társulat kiadásában a francia, az orosz háboru, Oroszország és Európa térképe. Mindenik világos, áttekinthető, diszes kiállítású és ami nálunk szintén fontos, olcsó. Egy-egy térkép ára mindössze 80 fillér. Azonfelül megjelent az intézet kiadásában négy kisebb térkép is, ugyancsak a háborus színterekről és pedig a Balkán, Oroszország, Franciaország és Európa térképe. Ezek in-

kább népszerű, diákoknak való térképek, de olcsóságuk folytán a tanuló ifjúság és a népszerű rétegek körében számíthatnak elterjedésre. Egy-egy térkép ára mindössze 12 fillér. A Földrajzi Intézet térképei minden jobb könyvkereskedésben kaphatók.

* **A berettyóújfalusi sebesültek ápolása.** Berettyóújfaluban már szintén szállásoltak el sebesülteket a község által felajánlott és 50 ágyra berendezett tartalék kórházban. Az újfalusi járásban még Gáborján, Csökmő és Zsáka községek ajánlottak fel 20—20 ágyas helyiségeket a katonák részére. Tegnap Jezerniczky Dénes főszolgabíró jelentést tett az alispánnak, egyben kérte, hogy a községek részére a sebesült katonák ápoltatási költségeire 1000—1000 koronát utaltasson ki az alispán. Az elősorolt községek bár jómódú magyar lakta helyek, mégis a jelenlegi gazdasági viszonyok nem engedik meg hogy saját költségükön ápoltsák a sebesülteket. A főszolgabíró sürgősen kéri a pénzkiutalását, nehogy az ápolás körül fennakadás történjen.

* A vaskóhiak kötik a hósapkát.

A vaskóhi társadalom nagy ambícióval igyekszik a hadbavonultak helyzetén segíteni. A társadalom élén Tempeleán Dezső főszolgabíró áll, aki lázas tevékenységet fejt ki, hogy a járás méltóképpen vegye ki részét a nagy nemzeti akcióból. A közönség soraiból tömegesen sietnek a főszolgabíróhoz ékszerrel, hogy vasgyűrűvel cseréljék be azokat. Másrésze, a hölgyközönség ugyancsak serényen dolgozik a hósapkákon, érmelegítőknél és haskötőkön. Nagyon sokan vannak, akik maguk vásárolták meg az anyagot és már is dolgoznak az oly fontos téli hadjárat felszereléseken. Mások viszont a főispán utján kapnak anyagot és azt fogják feidolgozni. Miskolczy Ferencétől eddig 64 kiló anyagot kértek a vaskóhiak.

* Oroszok és magyarok.

A „Vecsernaja Vremja“ című orosz lap megdicséri csapatunk magatartását s ezt írja:

„Az osztrákok és magyarok, akik az ország délkeleti határszéleire hatoltak be, gavalérosan viselik magukat. Egy osztrák-magyar különítmény, amely Radzivilowban jelent meg, tökéletes korrektséggel viselkedett a nyugodt lakossággal szemben. A tisztetek látogatásokat tettek az ottani intelligenciánál és biztosították, hogy az osztrákok és magyarok nem fogják bántani a nyugodt lakosságot.“

Hasonlítsuk össze ezzel azt a borzalmas képet, amit a német haditudósításokból alkothatunk az oroszok gyalázatos embertelenségéről. Egy német főhadnagy hivatalosan jelenti parancsnokságának, hogy egy rekrutacsapatot kozákok kaszaboltak össze s mindegyiket megcsontították, s élve hagyták legnagyobb részüket a porban fetrengve, hogy fájdalmuk még nagyobb legyen. De a legrettenesebb az, amit egy német vezérkari tiszt ír, aki hallotta, hogy orosz tisztetek egy német urhölgyet súlyosan inzultáltak, aztán megölték és valamennyi ujját levágták, hogy gyűrűit elszedhessék. Pár nap múlva orosz tisztet fogtak el az elbeszélő német vezérkari tiszt katonái, s annak a zsebében egy levágott s gyűrűvel megrakott női ujjat találtak. A vezérkari tiszt maga szemével látta. Mily csekély büntetés erre az, hogy a rablógylkos orosz tisztet agyonverték a német katonák. Kár lett volna a kötéllért. Ha maguk a tisztetek ilyen bestiák, természetes, hogy ilyenek a közkatonák. A keletporoszországi Grodken melletti

erdőben husz női holttestet találtak a német katonák iszonyuan megosonkítva. Stalvönenben pedig a gyermekek kezét, lábát vágták le az orosz bandák. Mily irtózatos hazugság ezek után Lloyd-Georgenak, Anglia miniszterének nagy hangú kijelentése, hogy Anglia ebben a háboruban a militarizmus ellen és a civilizációért küzd. Civilizáció az oroszok oldalán!

* Az első orosz halott Nagyváradon. Svecs Kiril ezeltől 26 évvel valahol Muszkaország zord homokos síkságának egyik kis falujában Kateruslovban látott napvilágot. Mint aféle jó muzsik-ivadék, nem sokat törődött az egész világgal, amelyről különben alig is tudott többet, minthogy a legnagyobb ur az atyuska, aki a világ ura és parancsolója, meg hogy az orosz paraszt csak arra van teremtve, hogy szó nélkül ürje a kanesuka-ütést. Mikor a háboru kiört, ő ott volt a milliók között; nem tudta ugyan, hogy miért van a háboru, de nem is nagyon érdeklődött ezután, hanem ment, mert parancsolták. Az egyik ütközetben egy magyar katona golyója átfurta a lábát s mint sebesült Nagyváradra került a csapatkórházba, ahol lázas állapotában visszaképzelte magát a csendes kis orosz faluba övéi közzé, míg egy reggelre vége lett a lázalomnak, a szenvedésnek. Tegnapelőtt temették az olasz nagytemetőbe. Itt alusza örök álmát a magyar földben, amelynek leigázására hajtották. Az első orosz halott ebben a háboruban Nagyváradon.

* Körlevél harctéri sebesültek tárgyában. Tisztelettel közlöm, miszerint sebesült katonák számára nagymennyiségű vaságyat és hozzávaló egyszerű ágyfelszerelést készítettem raktárra, amelyeket célszerű kivitelben és a legjutányosabban megszabott árban bocsátom Nagyvárad város és Biharvármegye n. é. közönségének rendelkezésére. Hajlandó vagyok már egy-két ágyas felszerelést is változatlan mérsékelt árban megszámítani, avagy a hadvezetőség kijelölt budapesti címére önköltségem felszámításával leszállítani. Kiváló tisztelettel Weisz Kálmán katonai és kórházi berendezési vállalkozó, Nagypiac-tér 10. Schwartz és Ullmann vask. cég mellett. Telefon 905. sz. — Hajlandó vagyok már egy-két ágyas felszerelést is változatlan mérsékelt árban megszámítani és bármely sebesült kórházba . . .

* „En is polgárőr vagyok.“ Folyó hó 22-én megjelent b. lapjában „En is polgárőr vagyok“ című cikkére vonatkozólag méltóztassék megengedni, hogy az alábbiakban válaszoljak s egyuttal kérem sziveskedjék válaszomnak a legközelebb megjelenő számában helyet adni. Polgárőr társaim nevében fogadja hálás köszönetünket a tekintetes szerkesztőség azon önzetlen pártfogásért, amelyben bennünket részesíteni szives volt. Mi, akik esküt tettünk szolgálataink megkezdése előtt, leszámoltunk ennek nehézségeivel; de bizony számítottunk arra is, hogy a n. é. közönségünk azon része, amely komolyan gondolkodik, minket lelkiismeretes, pontos működésünkért elítélni nem fog. Hogy Nagyvárad városában azon lapok, amelyek ezideig komoly irányt tüztek ki maguknak célul, bennünket minden tekintetben támogatni fognak, erről eleve meggyőződünk. A saját nevemben külön köszönettel tartozom a tek. Szerkesztőségnek, mint olyan, aki a héttagnótrányt okozó társaságot a rendőrségen előállítottam. Egyuttal kérem a jövőben is szives támogatásukat, amely után maradok a tek. Szerkesztőségnek alázatos szolgálója Nagyvárad, 1914. évi szeptember hó 23. án Zobermayer Gyula polgárőr.

* Nőiruhaszabászat. Koch I. az „Európa“ című szabászati rendszer feltalálója városunkba érkezett s folyó hó 24-én megnyitja tanfolyamát az Ipartestület nagytermében (Mezey Mihály-utca). Tandij 15 korona. Beiratkozni lehet a fent jelzett helyiségben kezdetkor, valamint megbízottjánál, aki a hölgyvilágot látogatja.

* Aszódi Mihály Trieszti kávé tea rum közvetlen behozatali üzlete Nagyvárad Kossuth utca és Rákóczy ut. Csokoládé Király fiók üzletem Kugler Gerbaud bonbonokkal, folszerelve budapesti árakkal, a vásárló közönséget értesitem, hogy nemesfajú kávéim megérkeztek, a kávéfogyasztók élvezettel vásárolják Aszódy 8 féle zamatu pörkölt kávéját mely izre és zamatra utánozhatatlan. Cukorkáim, teáim, konyak likőrök, rumok, elsőrendű áruk, üzletemben nagy mennyiségű szalámi kapható, kocka cukor, por cukor, szardiniák, dzsemek, igen édes csemege szálló postán 5 kgos kasarakban szállítható. Tisztelt vevőim értesitem, hogy a vasuti szállítás megkezdődött ismét minden a régi árban kapható üzletemben egy a Kussuth-utcan mint a Rákóczy-uton, Motorüzemű kávépörköldé a kirakatban látható. Katonák részére málnaszörp, Kristály limonábé és uti cukorkák.

* Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t. (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyveskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12 ig.

* Több egyszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpéztárnál.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsvay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x **Kiadó lakások.** Szacsvay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

* Ingatlan eladás. Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

RÓZSASZINÜNEK LÁTJA A VILÁGOT, ha az „UJVÁROSI DROGUERIÁBA“ (Szent László-tér) jár vásárolni. Ez nem reklám, hanem valóság! Próbálja meg!

* Gimnázista tanítványokat vállal, magántanulókat sikerrel előkészít tanításban jártas joghallgató. Cim a kiadóhivatásban.

* Női parthi fél cipők fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiu boksz cipő K. 7, férfi boksz v. chevró fűzős v. zügos K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyisint minden uridivateikk a legjutányosabban szereshető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

x **A legjobb akarattal kérem** győződjön meg a világhírű Rádium Bohémia Japán Roma hegedű hur különlegességeimről. Gramofon lemez újdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környei, Fráter nagyszerű felvételei. Saját készítményű modern cimbalnok, gramofon, hegedű és az összes hangszerek javítása olcsón SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **A legújabb párisi kalap-újdonságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

A legszebb kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

TANÜGY

A tanítás kezdete főreáliskolában. A helybeli főreáliskolába beirt róm. kath. növendékek f. hó 25-én reggel fél kilenc órakor ünnepélyes Veni Sancte-ramennek a Szt. László templomba még pedig úgy, hogy mindegyikük otthonról egyenesen a templomba megy. A tanítás f. hó 25-én délután 2 órakor veszi kezdetét; a négy felső osztály a felső kereskedelmi iskola földszinti tantermeiben lesz elhelyezve, az alsó osztályok a községi polgári fiúiskola megjelölt helyiségeiben. Minden tanuló köteles 25-én délután 2 órakor helyét az osztályában elfoglalni (az osztály az ajtón jelezve). A tanítás minden nap délután 2-6 óráig fog folyni. A segítő egyesületi tankönyvek kiosztása szept. 24-én délután 3 órakor és 25-én reggel 10 órakor lesz a főreáliskolai vegytani helyiségben. A főreáliskola igazgatósága.

IRODÁLOM

Az „Élet“ legutóbbi száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Válságok. Margitay Ernő. A vér himnusza. (Költemény.) Sik Sándor. Szürke csikók. (Elbeszélés.) Lázár István. Heti beszélgetés. (Az édes anya.) Parázs. A Monarchia tengeren. Neuta. Ljféltől virradatig. (Elbeszélés.) Kovács Károly. Jöjj. (Költemény.) Takács Edith. Vőlegény ur. (Regény.) S. Bokor Malvin. Irodalom és művészet. Mozgóképek. Szerkesztői üzenetek. Különösen megkapó a Heti beszélgetés rovat mostani cikke az Edesanya címmel. A füzet szebbnél szebb illusztrációkkal díszes, melyek részben X. Pius pápa halálára és a pápaválasztásra, részben a háborúra vonatkoznak.

A „Vasárnapi Ujság“ szeptember 20. iki száma szenzációs érdekességű képeket közöl a harcterekről: a Budapestre hozott orosz ágyukat, Löven. Namur és Malines (Mecheln) belga városok képeit, lemergi képeket, a lengyel lövész-ifjúkat, képeket a háborus Berlinből, a lütti erődökről, a Sabácnál megsebesült Andaházy Kasnya Béla festőművész rajzait Sabácról és Kleinákból, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Ambros Zoltán regénye, Szigma tárcája, Galworthy regénye. Egyéb közlemények: cikkek a képekhez s a rends heti rovatok: A háboru napjai, stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatásban (Budapest, IV., Egyetem utca 4.)

Legujabb táviratok.

A francia flotta hőstettei.

Budapest, szept. 23. (Hivatalos jelentés.) A francia flotta, mely Punta D'Ostrónak szeptember elsején való eredménytelen bombázása óta az Adrián kívül tartózkodott, az utóbbi napokban újból „hőstetteket” vitt véghez. A flotta e hó 19-én reggeli hat órakor újból megjelent Bache előtt és legnagyobb ágyúival ismét egy órán át bombázta a bejárat erődjait. Három ízben talált és egy tüzért megsebesített. Azután a flotta, mely összesen körülbelül negyven egységből állott visszafelé hajózott. Tíz órakor dél előtt a szemafor állomást és a világító tornyot ágyúzta és két embert megsebesített, különben csak jelentéktelen kárt tudott tenni. A flotta nagyobb része körülbelül délután öt óráig operált a lissai vizeken, azután délnyugati irányban elhagyta tevékenységének színhelyét. Visszavonulás közben a flotta egyrésze Pelagosa előtt is megjelent, itt is a világító tornyot bombázta miután a jelzőállomást elpusztították. A partra szállott matrózok az ivóvizet bemocskolták és a szegény toronyőrök kevés élelmiszerét és néhány darab fehérneműjét magukkal vitték. Ez a hajóraj is elhagyta az Adriát. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Őfelsége egészséges.

Budapest, szeptember 23. Királyunk egészsége kielégítő. Csapataink szerzeményével megvan elégedve.

Petár megszökött.

Szófia, szeptember 23. Péter király Prizrendbe menekült. Az elkésredett nép merényletétől fél.

Essad basa Albánia fejedelme

Köln, szept. 23. A Kölnische Zeitung jelenti: Essad basának Albánia mohamedán bizottsága felajánlotta az albán trónt, amit Essad elvben elfogadott.

A legvéresebb csata.

London, szept. 23. A Daily News jelenti: A német-francia háború legvéresebb csatája Chatean-Thieroy-nél folyt le. A német tűzéréség lövései pompásan találtak. Minden gránát az angol főhadiszállásra esett, ami óriási riadalmat okozott, de a vezérkar tagjai életbe maradtak. A jobb szárnyon négy 30 centiméteres mozsár működött. Az óriási zápor folytán az angol-francia csapatok nyakig vízben állottak.

300 ezer hadifoglyot ejtettek a németek.

Zürich, szept. 23. A Neues Züricher Zeitung jelenti: Bethane Hohvég birodalmi kancellár a zürichi konzulátushoz intézett táviratában a va-

lótlan hírekkel szemben megállapítja, hogy a hadifoglyok száma 300 ezer és 2000 ágyút zsákmányoltak a német csapatok.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Hü előfizető. Igen. Lapunk ismét nagyobb terjedelemben jelenik meg s ez a nagyobb terjedelem állandó lesz. Eddig nem volt bizonyos, mikor tudunk megfelelő mennyiségű papírt kapni a háborús állapotok közt, ezért takarékosan kellett bánni a papírral. Most azonban a kiadóhivatal sok utánjárással beszerzett megfelelő papirkészletet, e tekintetben nincs aggodalomra ok s ezért siettünk a lapot ismét állandóan nagyobb terjedelemben megjelentetni.

NYILTÉR.

Mindazok kik drága apánk elhunytával szíves részvétükkel fájdalmunkat enyhítették, fogadják ez uton hálás köszönetünket
hellbrücki Schuch Károlyné
Dr Demek Győzőné.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

23669—1914. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. nagyváradai 4. népfelkelő parancsnokság 1—365—1914. M. számú megkeresése folytán ezennel felhívom a Nagyváradon tartózkodó nagyváradai és idegen illetőségű

1888., 1889. és 1890. években született (26, 25 és 24 éves) mindazon népfelkelésre kötelezettek, akik a hadseregben, haditengerészetben és honvédségnél soha sem szolgáltak (B. alosztályiak), továbbá azon népfelkelésre kötelezettek, akik a népfelkelői igazolványi könyvük szerint felülvizsgálat utján mint „szolgálat képtelenek” elbocsátottak, hogy 1914. évi szeptember 25-ik napján (pénteken) reggel 7 órakor a m. kir. 4. népfelkelő parancsnokságnál (Rákóczi-ut Markovits-ház) különbeni törvényes következmények terhe alatt jelentkezzenek.

Ezen jelentkezési kötelezettség alól felmentetnek:

- a) akik a közszolgálat teljesítése érdekében ideiglenesen felmentettek,
- b) csendőrségnél, pénzügyőrségnél, állami erdészethnél, vasutaknál, gőzhajózásnál, valamint a hozzájuk tartozó gyárakban és műhelyekben, továbbá a posta és távírdánál tartósan felfogadott és ott tényleg alkalmazottak,
- c) állami katonai intézetek mesterember és munkásszemélyzete,
- d) oly magángyárak vagy iparvállalatok kezelő mesterember és munkás személyzete, kik a fegyveres erő szükségletei számára dolgoznak.
- e) ajánlati lappal ellátottak.

Nagyvárad, 1914. szept. 23.

Eleméry Ferenc,
katonaiügyi tanácsnok.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
25818—1914.

Hirdetmény.

A m. kir. ministerium 5476/1912. M. E. számú rendelete alapján felhívom a fegyver, lőszer és robbanó anyagokat áruló kereskedőket, hogy készleteikről pontos leltárt készítsenek s azt a folyó hó 26-ik napjáig a rendő kapitányi hivatal iktató hivatalába (I. emelet 17 ajtó szám) annyival is inkább nyújtsák be, mert ellenkező esetben készleteik zár alá fognak vétetni.

Egyidejűleg ismétellen figyelmeztetem nevezett kereskedőket arra, hogy az idézett kormányrendelet értelmében fegyvert, lőszer és robbanó anyagot árusítani a rendeletben előirt belügyminiszteri engedély kieszközléséig tilos.

Nagyvárad, 1914. szeptember 19.

Gerő,
rendőrfőkapitány,

Félárban

**kapható visszamaradt
melfüző, hasköto
leibchen.**

**Próba választékot kész-
séggel küld**

Rosenzweig Róza

melfüző műterme (Szalárdi-u. 9.)

Cement, cementcsövek, fe-
déllemez, gipsz,

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Telefon 969. Telefon 969.

**Kevés pénzért sok mindent vásá-
roihat, és pedig:**

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fe-
hérneműek zsebkendők, ridikülők pénzerszények,
ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klópli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart, Vidéki rendelések utánvét,
viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért
a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.